

ที่ นร ๑๒๐๖/๗๓

สำนักงาน ก.พ.ร.
ถนนพิษณุโลก กทม. ๑๐๓๐๐

๓๐ มีนาคม ๒๕๕๕

เรื่อง ทารื้อข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม
เรียน อธิบดีกรมบังคับคดี

อ้างถึง หนังสือกรมบังคับคดี ส่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๕๓๒/๙๗ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕

ตามหนังสือที่อ้างถึง กรมบังคับคดีแจ้งว่า โดยที่มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ประกอบกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดให้การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองในราชการบริหารส่วนกลาง และราชการบริหารส่วนภูมิภาคเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวกรมบังคับคดีจึงขอหารือว่า หน่วยงานอื่นของรัฐสามารถมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดีเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครอง โดยการยึดอายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้หรือไม่ และหากสามารถดำเนินการได้ควรมีแนวทางการดำเนินการอย่างไร ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

สำนักงาน ก.พ.ร. ได้นำเรื่องนี้เสนอคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณา ในการประชุมครั้งที่ ๒/๒๕๕๕ เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๕ ซึ่งคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการเกี่ยวกับการตีความและวินิจฉัยปัญหากฎหมายในการบริหารราชการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองมีอำนาจที่จะพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครอง และเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองนั้นจะมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นเป็นผู้ดำเนินการก็ได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ประกอบกับข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้กำหนดให้การมอบอำนาจในการดำเนินการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจทำคำสั่งทางปกครองในราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองสามารถมอบอำนาจการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองให้กับเจ้าหน้าที่ซึ่งอยู่ใต้บังคับบัญชาหรือเจ้าหน้าที่อื่นได้ตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการแผ่นดินกำหนดไว้เท่านั้น บทบัญญัติดังกล่าวมิได้กำหนดให้อำนาจดังกล่าวเป็นของหน่วยงานของรัฐแต่อย่างใด ประกอบกับมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจของผู้ดำรงตำแหน่งตามกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่ง หรือมติคณะรัฐมนตรีให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่นเท่านั้น มิได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจของหน่วยงานของรัฐให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นไว้

แต่อย่างไร...

แต่อย่างไรก็ดี ดังนั้น เมื่อกรณีนี้หน่วยงานอื่นของรัฐไม่มีอำนาจพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองและไม่ได้เป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามกฎหมายแล้ว หน่วยงานอื่นของรัฐจึงไม่สามารถมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดีเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และมาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

แต่อย่างไรก็ดี เมื่อพิจารณาประเด็นข้อกฎหมายที่กรมบังคับคดีหรือแล้วน่าจะหมายถึงเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลางหรือราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการสังกัดกรมบังคับคดี จะสามารถมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดีเป็นเจ้าพนักงานผู้ดำเนินการโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งที่คณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่า โดยที่มาตรา ๓๘ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม บัญญัติว่า “อำนาจในการสั่ง การอนุญาต การอนุมัติ การปฏิบัติราชการ หรือการดำเนินการอื่นที่ผู้ดำรงตำแหน่งใดจะพึงปฏิบัติหรือดำเนินการตามกฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งใด หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องใด ถ้ากฎหมาย กฎ ระเบียบ ประกาศหรือคำสั่งนั้น หรือมติของคณะรัฐมนตรีในเรื่องนั้นมีได้กำหนดเรื่องการมอบอำนาจไว้เป็นอย่างอื่น หรือมิได้ห้ามเรื่องการมอบอำนาจไว้ ผู้ดำรงตำแหน่งนั้นอาจมอบอำนาจให้ผู้ดำรงตำแหน่งอื่นในส่วนราชการเดียวกันหรือส่วนราชการอื่น หรือผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้ปฏิบัติราชการแทนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกา” จากบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นหมายความว่า การมอบอำนาจการปฏิบัติราชการทั่วไปเท่านั้น มิได้หมายความว่า การมอบอำนาจการอนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องออกใบอนุญาตหรือบัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ ดังนั้น เมื่ออำนาจในการพิจารณาใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ มิใช่อำนาจในเรื่องที่เกี่ยวกับการอนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติให้ต้องออกใบอนุญาตหรือบัญญัติผู้มีอำนาจอนุญาตไว้เป็นการเฉพาะ และเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองซึ่งเป็นข้าราชการสังกัดราชการบริหารส่วนกลางหรือราชการบริหารส่วนภูมิภาค ซึ่งมีได้เป็นข้าราชการสังกัดกรมบังคับคดี เป็นผู้ดำรงตำแหน่งตามกฎหมายแล้ว เจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครองดังกล่าวจึงสามารถมอบอำนาจในการพิจารณาใช้มาตรการทางปกครองโดยการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามมาตรา ๕๖ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของกรมบังคับคดีได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

อนึ่ง โดยที่มาตรา ๕๗ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ กำหนดให้ผู้มีอำนาจสั่งยึดหรืออายัด หรือขายทอดตลาดทรัพย์สินให้เป็นไปตามกฎกระทรวง และข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ได้กำหนดเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ของผู้อยู่ได้บังคับของคำสั่งทางปกครองไว้ อาทิเช่น (๑) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปลัดกระทรวง หรือปลัดทบวง ในกรณีที่ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดกระทรวงหรือสำนักงานปลัดทบวง แล้วแต่กรณี หรือ (๒) อธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม ในกรณีที่ทำคำสั่งทางปกครองเป็นเจ้าหน้าที่ในสังกัดของกรมหรือส่วนราชการที่มีฐานะเป็นกรม แล้วแต่กรณี เป็นต้น ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าวจะเห็นได้ว่าผู้มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ในราชการบริหารส่วนกลาง ได้แก่ หัวหน้าส่วนราชการระดับกระทรวง และหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม ดังนั้นเมื่อพิจารณาบทบัญญัติดังกล่าวข้างต้นจึงเห็นควรกำหนดหลักเกณฑ์การมอบอำนาจตามที่กรมบังคับคดีหารือมา ดังนี้

(๑) การมอบอำนาจต่างกรมในกระทรวงเดียวกัน

กรณีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกรมซึ่งอยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมแล้ว หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่เป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองจะมอบอำนาจในการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ซึ่งเป็นมาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งให้แก่อธิบดีกรมบังคับคดีได้ โดยให้ทำความตกลงระหว่างอธิบดีของกรมที่เป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองและอธิบดีกรมบังคับคดี ซึ่งเป็นผู้รับมอบอำนาจ แล้วแจ้งให้ปลัดกระทรวงยุติธรรมทราบพร้อมด้วยเหตุผล และการมอบอำนาจนั้นต้องทำเป็นหนังสือ ตามมาตรา ๑๕ (๒) และมาตรา ๘ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

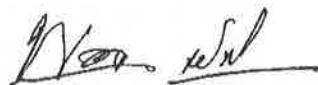
(๒) การมอบอำนาจต่างกระทรวง

กรณีเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจใช้มาตรการบังคับทางปกครองโดยวิธีการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินตามข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ เป็นหัวหน้าส่วนราชการระดับกรม ซึ่งมีได้อยู่ในสังกัดกระทรวงยุติธรรมแล้ว หัวหน้าส่วนราชการระดับกรมที่เป็นผู้ทำคำสั่งทางปกครองจะมอบอำนาจในการยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สิน ซึ่งเป็นมาตรการบังคับทางปกครองอย่างหนึ่งให้แก่อธิบดีกรมบังคับคดีได้ โดยให้ปลัดกระทรวงของแต่ละกระทรวงที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจเป็นผู้ลงนามในบันทึกข้อตกลง ในกรณีที่เป็นการมอบอำนาจระหว่างกรมของแต่ละกระทรวง และให้อธิบดีที่เกี่ยวข้องกับการมอบอำนาจเป็นผู้ร่วมลงนามในบันทึกข้อตกลงด้วย และการมอบอำนาจนั้นต้องทำเป็นหนังสือ พร้อมทั้ง

ส่งสำเนาบันทึกความตกลงและหนังสือมอบอำนาจดังกล่าวให้แก่ ก.พ.ร. ด้วย ตามมาตรา ๑๗ แห่งพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยการมอบอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๐ ประกอบข้อ ๑ ของกฎกระทรวง ฉบับที่ ๘ (พ.ศ. ๒๕๕๒) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายพงษ์อาจ ตรีกิจวัฒนากุล)

ที่ปรึกษาการพัฒนาระบบราชการ
ปฏิบัติราชการแทนเลขาธิการ ก.พ.ร.

สำนักกฎหมายและระเบียบราชการ

โทร. ๐ ๒๓๕๖ ๙๙๒๙

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๘๒๓๐